Uitvoering van de motie wildaanrijdingen 17 december 2007 Partij van de Dieren

1 Motie wildaanrijdingen

In december 2007 hebben de provinciale staten een motie aangenomen met de volgende inhoud:
Gezien het aantal aanrijdingen met reeën in de provincie, jaarlijks tussen de 200 en 250 officiële meldingen, en de materiële en immateriële schade die dit tot gevolg heeft verzoeken zij het college van Gedeputeerde Staten erzocht om:
"- in kaart te brengen de locaties en daarbij behorende aantallen van wildaanrijdingen op provinciale wegen
- te inventariseren welke reeds bekende en beproefde aanvullende maatregelen genomen kunnen worden om de veiligheid van mens en dier te vergroten
- inzichtelijk te maken wat de kosten zijn van deze afzonderlijke maatregelen met daarbij de afzonderlijke effecten voor de verkeersveiligheid."

De motie is uitgevoerd middels deze rapportage.

2 Locaties Wildaanrijdingen

De motie is niet duidelijk over de definitie van wildaanrijdingen, in het bijzonder welke diersoorten het betreft. Wij hebben gekozen alleen de ongevallen met de grotere diersoorten, de ree en de das, in beschouwing te nemen. De ree en de das zijn gekozen vanwege de impact bij een aanrijding.

Voor het maken van de kaart (bijlage 1) is gebruik gemaakt van de meest recente gegevens, 2006 en 2007, van de Wildbeheereenheden (WBE) en de Dassenwerkgroep. In de kaart zijn de door de WBE en Dassenwerkgroep geregistreerde ongevallen langs provinciale wegen in beeld gebracht. Uit de kaart blijkt dat de meeste aanrijdingen plaatsvinden op de Utrechtse Heuvelrug en de overgangsgebieden daaromheen.

Tabel 1. Aantal ongevallen per diersoort voor 2006 en 2007 langs provinciale wegen

Diersoort	**2006**	**2007**
Ree	86	75
Das	5	5

Bij de bespreking van de diersoorten in bijlage 2 gaan wij in op de invloed van het aantal wildaanrijdingen op de ontwikkeling van de populatie van de ree, de das en de boommarter. De boommarter is toegevoegd vanwege het grote effect van aanrijdingen op de populatie van de boommarter.

3 Maatregelen en kosten

In het onderstaande overzicht zijn de ons bekende maatregelen opgenomen en de daarbij behorende kosten.

3.1 Ecopassages, zoals ecoducten of wildtunnels

Deze zijn effectief voor de hele biotoop met bijbehorende soorten. Dat kan zijn voor water, bos, heide, moeras enz. In de provincie Utrecht zijn al 3 ecopassages gerealiseerd en staan er nog 7 in de planning

Kosten: € 3 tot € 5 miljoen per passage.

3.2 Faunapassages

Dit is een soortmaatregel b.v. voor de das, amfibieën of ree.
In Utrecht liggen meer dan 50 kleine faunapassage onder de infrastructuur van gemeenten, provincie en rijk en er staan nog tientallen passages in de planning.

Kosten: € 30.000, - voor een dassentunnel tot €1,5 miljoen voor een reepassage

3.3 Verkeersmaatregelen

◦Verlagen van de snelheid door het plaatsen van borden
◦Verkeersremmende maatregelen (plateau)
Dit is een eenvoudige maatregel, echter de maximumsnelheid en de inrichting van de weg zijn dan niet in overeenstemming met de maximum snelheid conform Duurzaam Veilig.
Duurzaam Veilig zijn richtlijnen voor het ontwerp en inichting van wegen afhankelijk van de funcitie en het gebruik van de weg. Door wegen in te richten volgens hun functie ontstaat herkenbaarheid van de vormgeving van en voorspelbaarheid van wegverloop en van gedrag van weggebruikers. Wanneer hiervan afgeweken wordt kan de verkeersveiligheid verminderen omdat het voor de weggebruiker niet duidelijk is wat verwacht wordt van hem/haar op de weg. De provincie gaat daarom terughoudend om met het toepassen van snelheidsreductie en past dit alleen toe als daar om verkeersveiligheidsredenen aanleiding toe is en andere maatregelen niet mogelijk of gewenst zijn.

Kosten: € 1.000, - voor het plaatsen van borden en € 15.000, - voor het aanleggen van een plateau.

3.4 Afscherming van wegen met grootwildraster

Dit wordt vrijwel alleen langs de rijkswegen en het spoor toegepast. Nadelig effect van een grootwildraster is dat het raster een barrière vormt tussen dierpopulaties en in strijd is met onze wens tot ontsnippering van natuurgebieden. Ook is de landschappelijke inpassing langs provinciale wegen minder fraai.

Kosten: €140.000, - per km, tweezijdig

Aanbrengen beplanting

Dit om vogels en vleermuizen hoger over te laten vliegen en boommarters en eekhoorns hoger over te laten steken. Lanen met aan beide zijden van de weg bomen, waarvan de kronen elkaar raken, kunnen als passeerplaats voor eekhoorn en boommarter dienen. Er wordt ook geëxperimenteerd met kunstmatige boombruggen.

Kosten: € 25.000, - per km tweezijdig.

3.5 Wildspiegels

Wildspiegels weerkaatsen het licht van koplampen naar de berm. Een dier dat zich binnen de baan van de weerkaatste lichtbundel bevindt en het oplichten van de wildspiegel kan waarnemen, wordt verondersteld te blijven staan of te vluchten. De dieren kunnen de wildspiegels alléén zien als zij zich in de zone met het weerkaatste licht bevinden.

Onderzoek uit 1999 zet vraagtekens bij het effect van de wildspiegels.Langs wegen waar ze nu staan worden ze gehandhaafd.

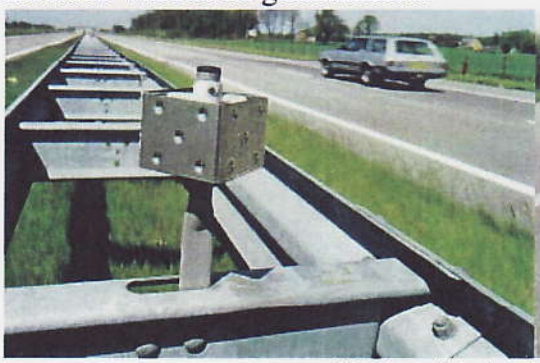

Metalen wildspiegel

Kunststof reflector

Kosten: € 3.000, - per km tweezijdig.

3.6 Reewildmolentjes

Dit is een nieuwe methode die in Brabant en in Utrecht wordt uitgeprobeerd
Onderzoeken moet het effect van de maatregel uitwijzen.

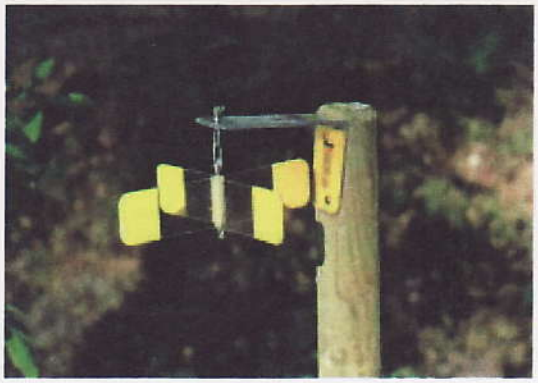

Kosten: € 3.000, - per km tweezijdig.

3.7 Zonering natuur en recreatie

Dit is een algemeen inrichtingsprincipe en wordt in vrijwel alle grotere natuurgebieden toegepast. De beheerplannen voor Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug en de uitwerking Hart van de Heuvelrug gaan ook uit van dit principe.

Kosten: -

3.8 Wilddetectiesysteem

Een nieuwe nog experimentele ontwikkeling, het aanbrengen van infrarood wilddetectiesystemen. Dit is een systeem dat door middel van infrarood dieren detecteert en de automobilist waarschuwt door middel van lichten en andere signalen, dat er zich een dieren langs de weg bevinden. Het systeem is nieuw en storingsgevoelig. Op de Veluwe wordt een proef uitgevoerd met dit systeem waarvan de provincie de resultaten nauwlettend in het oog houdt. Het detectiesysteem is mogelijk toepasbaar bij concentratiepunten van wildaanrijdingen.

Kosten: € 100.000, - per stuk.

4 Effecten op de verkeersveiligheid

Alle genoemde maatregelen hebben een positief effect op de verkeersveiligheid van mens en dier. De ene maatregel meer dan de andere, er zijn echter te weinig onderzoeken naar het effect op de verkeersveiligheid uitgevoerd om dit nader te kunnen kwantificeren.

Bijlage 1, kaart met locaties wild ongevallen

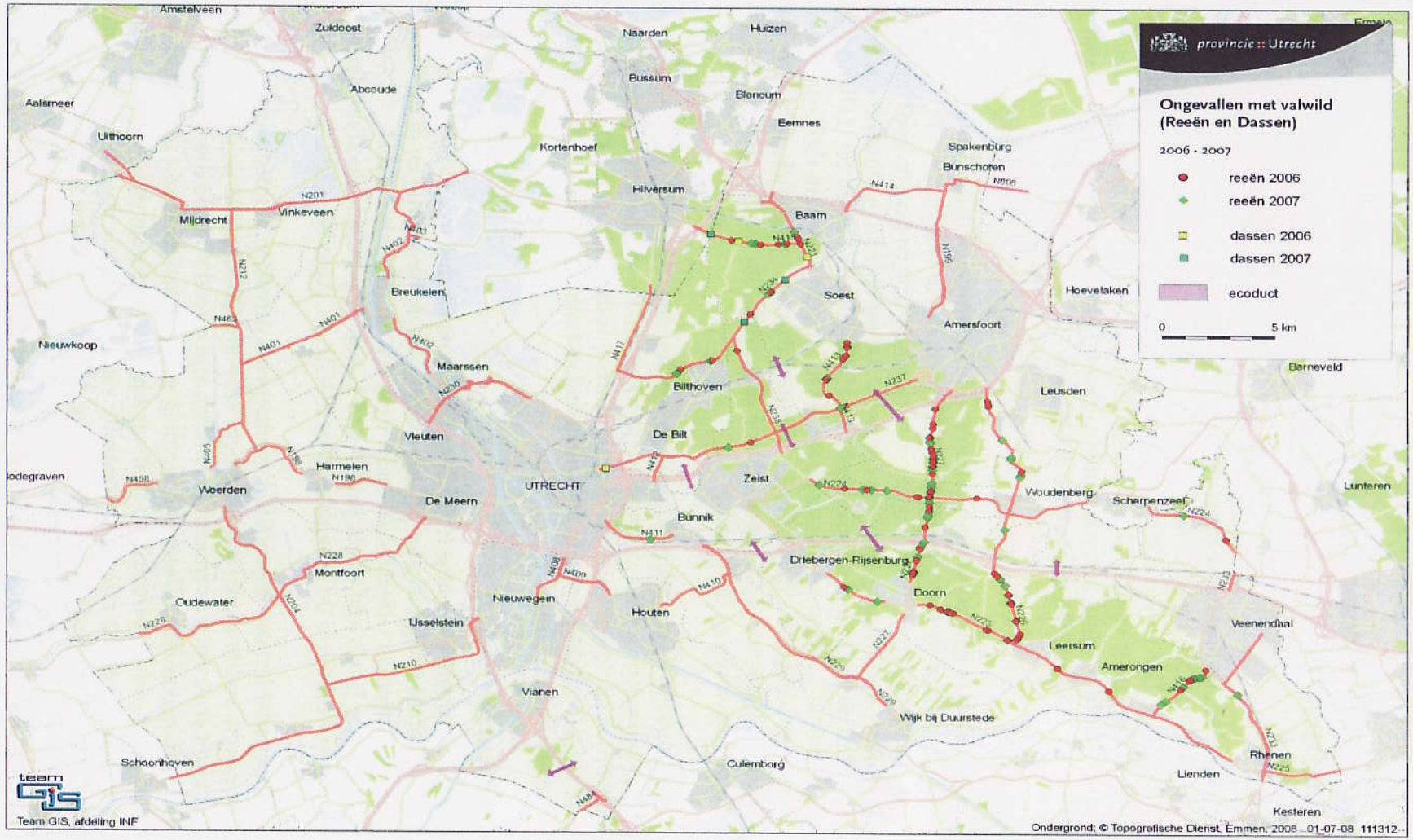

Bijlage 2

De effecten van verkeerslachtoffers op de aantallen van ree, das en boommarterpopulaties in Utrecht

De ree.

De reeënpopulatie is de laatste decennia sterk gegroeid. Het aantal in de provincie Utrecht ligt tussen de 1600 en 2000 reeën. Jaarlijks worden er in de provincie Utrecht rond de 200 dieren doodgereden. Dat verschilt sterk van jaar tot jaar. Het aantal verkeerslachtoffers onder reeën is ongeveer de helft van het aantal dieren dat ten behoeve van het beheer van de reeënpopulatie jaarlijks wordt afgeschoten in Utrecht. Jaarlijks wordt 20 à 25 % van de populatie tijdens de jacht afgeschoten, ca. 400 dieren.

De das

Op dit moment leven er naar schatting 150 dassen in de provincie Utrecht. In de jaren 80 van de vorige eeuw bereikte de dassenpopulatie een dieptepunt in Utrecht.
Door biotoopmaatregelen en het aanleggen van dassentunnels en rasters werd het aantal verkeerslachtoffers sterk teruggedrongen. De populatie groeide en op dit moment leven er ongeveer honderd dieren tussen de stadsrand van Utrecht en de bossen bij Hollandse Rading in Noord-Holland. Door de groei van de populatie in Utrecht en ook in Gelderland worden nu andere voormalige leefgebieden herbevolkt. Het gaat dan om Langbroek, de noordelijke Heuvelrug tussen Pijnenburg en Groeneveld, de omgeving van De Bilt en Zeist, het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug en de Vallei.

De das is een soort dat bij uitstek geholpen kan worden door de bouw van dassentunnels en het aanleggen van rasters om aanrijdingen te voorkomen. De snelheid waarmee maatregelen uitgevoerd worden nadat een knelpunt is gesignaleerd, is dan belangrijk. Om het leefgebied van voor de das te optimaliseren zijn aanvullende dassentunnnels onder lokale wegen en het spoor nog steeds noodzakelijk.

De boommarter

De voorjaarsstand op de Utrechtse Heuvelrug bestaat naar schatting uit 80 volwassen dieren. De boommarter komt verspreid voor op grote delen van de Heuvelrug en in de Vallei.De populatie boommarters in Utrecht staat onder druk o.a. vanwege het aantal verkeerslachtoffers. In Utrecht wordt jaarlijks 15 % van de populatie doodgereden. (Bron: Boommarters en Verkeer in de provincie Utrecht VZZ, C. Agterberg 2007).

Voor de boommarter kunnen erg moeilijk maatregelen getroffen worden aan verkeerswegen om aanrijdingen te voorkomen. De soort steekt vaak niet gericht over en is niet te sturen met rasters. Hij klimt er gewoon overheen. Ecoducten zijn effectief als de soort het ecoduct in zijn leefgebied heeft opgenomen. Plaatselijk wordt er geëxperimenteerd met touwen tussen bomen over de weg, maar over de effectiviteit daarvan zijn nog geen gegevens van beschikbaar.
Het meest effectief is de duurzame bescherming van de populatie door het vergroten en verbeteren van de leefgebieden op de Heuvelrug. Het ouder worden van de bossen heeft een positief effect en ook zonering van recreatie en natuur is een goede optie die b.v. in Hart van de Heuvelrug en het Nationaal Park al wordt uitgewerkt.